

HISTORICKÁ PREMIÉRA: HUDOBŇY FESTIVAL NA POUŽÍ

Myšlienka uskutočniť Veľkokapušíansku hudobnú jar (VKHJ) sa zrodila minulý rok na pôde Základnej umeleckej školy, v hlave jedného z jej učiteľov. Načo však tajiť, nebola to celkom akcia, ktorá siahla na kvalitatívne výšiny a aj z tohto dôvodu sme o nej v Hudobnom živote nereferovali.

Tento rok už išlo o niečo iné. Usporiadať kvalitný festival vážnej hudby v regióne Použia, ktorý sa mimoriadnymi hudobnými tradíciami pýšiť nemôže, si osvojila o čosi väčšia množina osôb. S tým, že pôjde naozaj o festival a nie o sériu dvoch školských a dvoch výchovných koncertov. Projekt, ktorý si z praktických dôvodov ponechal značku VKHJ napokon ocenilo aj naše ministerstvo kultúry a dlho snávaný sen sa mohol uskutočniť. Poznamenajme v úvode, aj vďaka Základnej umeleckej škole, neziskovej organizácii MUSA NOSTRA, Kultúrnemu centru Medzibodrožia a Použia, Slovenským elektrárnám-Enelu, Mestskému úradu Veľké Kapušany a ďalším inštitúciám.

Šesť koncertov profesionálnych, dva koncerty školské a tri výstavy – za dva týždne, od 30.mája do 16.júna 2006! Niektorí skeptici sa obávali, či také malé a pomerne bezvýznamné mestečko s ani nie desaťtisíc obyvateľmi na zabudnutom juhovýchode ako Veľké Kapušany vôbec unesie taký nával hudby a umenia. Unieslo, možno jednoznačne konštatovať.

Ale poďme ku konkrétnym akciám. Festivalový výbor si kládol smelý cieľ predstaviť čo najširšie spektrum európskych tradícií artifickálnej hudby. Jazz, sakrálna hudba, verbunk, Mozart, Chopin, súčasná hudba – v tomto všetkom sa mohli kochať návštevníci 2.VKHJ. Otvárací koncert patril **Štátnej filharmónii Košice** a skladbe Musica slovaca Ilju Zeljenku, Weberovmu klarinetovému koncertu (sólo Jozef Luptáčik ml.) a Mendelssohnovej Talianskej symfónii. Hoci paradoxne na najviac propagovanom koncerte v Mestskom kultúrnom stredisku sa objavilo najmenej poslucháčov (veruže, bolo viac osôb na pódiu ako v hľadisku...), košíckí filharmonici pod taktovkou maďarského dirigenta **Gábora Horvátha** podali zodpovedný, plnohodnotný výkon. **Jozef Luptáčik ml.** pekne frázoval a vynikal kvalitným tónom, filharmónia s patričnou razanciou a jemnocitom stvárnila Zeljenkove a Mendelssohnove reprezentatívne výtvy.

O jazzovú zábavu sa postarali **Gabriela Kozmová** (spev) a **Otakar Krásenský** (klavír) v koncertnej sále ZUŠ; ponúkli prierez klasikmi tohto žánru s dôrazom na swing (Geshwin, Cole, Sinatra, Ježek a pod.). Obaja interpreti patria k zanietým propagátorom jazzu, pričom Krásenského humorné verbálne vložky dokážu ich vystúpenie oživiť. Z celkom iného súdka sme si mohli pochutnať na vystúpení gréckokatolíckeho **zboru Chrysostomos** z Vranova nad Topľou. Pod striedavým vedením dirigentov Anny Maťašovej a Ladislava Sabolčáka zazneli zriedka počuté diela starších a novších autorov, príslušníkov východného obradu. Zvláštny, miestami asketický, miestami emocionálne povznášajúci mysticismus (bez sprievodu, pochopiteľne) znamenal pre poslucháčov jedinečný zážitok, ktorý nezatienili ani rachotiace bubny predvolebnej kampane v bezprostrednej blízkosti Mestského úradu.

Je prirodzené, že VKHJ z kapacitných i ekonomických dôvodov stavia na komorných koncertoch. Hostovanie komorného orchestra tu znamená veľké plus, niečo navyše. A najmä, ak sa koná v obci, ktorá čosi také nikdy nezažila, stojí však o túto udalosť! To bol prípad vystúpenia **Komorného orchestra Jánosa Lavottu** z maďarského Sátoraljaújhelyu v Drahnove. Lónyaiho kaštieľ sa takmer úplne zaplnil, aby sa oddal tónom Mozarta (predohra k opere Titus, Koncert pre flautu D dur), Bartóka (Desať maďarských ľudových piesní) a Ferenca Farkasa (Lavottovská suita). Muzicírovanie tohto telesa pod kontrolou umeleckého vedúceho **Jánosa Dombóváriho** vyhovuje aj veľmi náročným kritériám, či už ide o

mozartovskú vzdušnosť línií alebo bartókovský temperament. Je to zohratý a plnokrvne hrajúci komorný orchester, ktorého kvality si ocenilo aj drahňovské publikum.

Nezabudnime ani na dva koncerty miestnej ZUŠ, na Koncert najlepších žiakov k MDD a na Benefičný koncert za opravu budovy. Okrem toho, že obecnosť mohlo obdivovať šikovnosť a um výkvetu talentov hudobnej školy, tieto koncerty sprostredkovali apel na zodpovedných a nevyhnutnosť urobiť čosi s málo vyhovujúcimi a v kritickom stave sa nachádzajúcimi priestormi bývalej robotníckej slobodárne, v ktorých sídli kapušianska ZUŠ.

Vrcholom festivalu bol klavírny recitál **Ivana Gajana**. Slušne zaplnená koncertná sála ZUŠ so zatajeným dychom sledovala ani nie fascinujúcu bravúru jedného z našich najlepších klaviristov (to sme vnímali ako samozrejmosť), ako skôr jeho preduchovnelú, čarovne-intímnu poéziu, nádherný tón, stoickú meditatívnosť i strhujúcu vášeň. Poslucháčsky vďačný repertoár, zložený z diel Mozarta, Schuberta a Chopina Gajan obohatil o Suchoňovu Malú suitu s passacagliou. Možno najlepší koncert v histórii Veľkých Kapušian mal aj príslušnú odozvu v podobe neutíchajúceho aplauzu a troch prídavkov. Ivan, ešte raz ďakujeme...

Ani záverečný koncert nezaostal v dramaturgickej a interpretačnej náročnosti. Bola to 2.VKHJ, ktorá vynikajúceho košického skladateľa **Norberta Bodnára** k jeho päťdesiatinám obdarila autorským koncertom, čím zavŕšila svoju orientáciu na Rok slovenskej hudby. Od experimentálno-aleatórických klavírných Prelúdií cez recesne-programovú Funny breakfast pre sólový klarinet po postmodernistický a nemenej zábavný Eine kleine Walzmusik pre štvorročný klavír tak kapušianski milovníci hudby mohli do istej miery spoznať svojráznu autorskú poetiku N.Bodnára; okrem nej ukážky z tvorby ďalších originálnych mysliteľov a autorov hudby 20.storočia ako Ivesa či Busoniho. Staré známe klavírne duo **Ludmily Kojanovej a Pavla Novotného**, klarinetista **Henrich Kristmann** a klaviristka **Janette Katinová Šingerová** (obaja učia na košickom konzervatóriu) svojimi precíznymi a empatickými výkonmi významne prispeli k úspechu nielen tohto večera, ale celého festivalu.

Jeho bodkou bol dlho pripravovaný krst knihy autora článku s názvom Hudobná interpretácia a Chopinova poetika. V úlohe krstného otca sa ocitol – kto iný? – samotný N.Bodnár, v tesnej nadväznosti na prípitok k jeho jubileu.

Na konci toho všetkého, pri štrnganí dobrým vínom na skromnej, ale o to príjemnejšej recepcii sme sa napokon obdarúvanými cítili všetci. Poprajme si, aby z veľkolepého darčeka zvaného Veľkokapušíanska hudobná jar sme sa mohli tešiť aj o rok.

Tomáš Horkay